

3. Функция иконы. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://azbyka.ru/m-funkcii-ikony-ikona-i-obraz>.
4. История иконописи. Истоки. Традиции. Современность VI -XX века. СПб, 2014. – 289 с.
5. Иконы божьей матери. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.marsu.ru/events/DNKM/files/03_10_16.pdf.
6. Бобров Ю.Г. Основы иконографии древнерусской живописи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.booksite.ru/fulltext/ikonograf/text.pdf>.
7. Симонова А.В. Византийские традиции в современных росписях православных храмов Украины (конец XX – начало XXI веков) 17.00.05 – изобразительное искусство. Диссертация на соискание научной степени искусствоведения. Харьков, 2015. – 469 стр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ksada.org/doc/simonova-diss.pdf>.
8. Икона. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Икона>.
9. Интернет-магазин православных товаров. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://axios.world/>.

Шерстюк Т.А.

*старший викладач,
Балаклійська дитяча музична школа*

ФЕНОМЕН ГАЛИНИ СМАГЛІЙ (ДО 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Про Галину Артемівну Смаглій можна говорити безкінечно, настільки багатогранною є її творча особистість. Заслужений працівник культури та Відмінник освіти України, член Національної всеукраїнської музичної спілки, талановитий музикознавець, лектор, лауреат багатьох престижних премій та володар урядових нагород, Галина Артемівна завжди вбачала своє основне призначення в педагогічній діяльності. Важко переоцінити її внесок у розвиток музичної педагогіки України.

Г. А. Смаглій (1937 – 2010)

**З юними обдарованнями. Балаклійська
ДМШ, 2009 р.**

Випускниця музикознавчого факультету Харківського інституту мистецтв ім. І. П. Котляревського Галина Смаглій у 1962 році почала трудову діяльність у Харківському музичному училищі ім. Б. М. Лятошинського, якому віддала майже півстоліття педагогічної праці. Викладала сольфеджію, теорію музики, гармонію, методику викладання музично-теоретичних дисциплін, була консультантом з педагогічної практики, тривалий час очолювала теоретичний відділ. Протягом кількох десятиріч Г. А. Смаглій плідно співпрацювала з Державним методичним центром навчальних закладів культури і мистецтв України та Харківським обласним навчально-методичним центром підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів, неодноразово залучалася до складу експертних комісій Всеукраїнського конкурсу навчальних програм для спеціалізованих мистецьких навчальних закладів Міністерства культури і туризму України. Галина Артемівна є головою робочої групи з укладання нової навчальної програми «Сольфеджію» для шкіл естетичного виховання.

Основною фундаментальною науково-методичною працею Г. А. Смаглій став підручник «Основи теорії музики», створений у співавторстві з донькою, талановитим педагогом-теоретиком Л. В. Маловик, що пішла стежиною матері.

Видані в 1998 році «Основи теорії музики» стали першим в Україні підручником, у якому поєднались надбання сучасного теоретичного музикознавства і традиції, притаманні українському народному музичному мисленню. Це перший підручник з теорії музики, основою якого стала українська народна та професійна музика.

Не менш значущим у методичній діяльності Г. А. Смаглій стало створення підручника «Сольфеджію» для учнів ДМШ та ДШЕВ. Оригінальне видання поєднує функції підручника, хрестоматії для сольфеджування та співів із текстом, а також нотного зошита для виконання завдань. Підручник відповідає програмним вимогам, написаний доступною й зрозумілою для дітей мовою, містить цікаві форми роботи й завдання, компактний і зручний у застосуванні. Музичний матеріал досить різноманітний, проте все ж його основою є українське національне мистецтво. Я пишаюсь тим, що апробація цього, тоді ще експериментального, підручника відбулася саме в нашій школі на моїх уроках сольфеджію. Почуваю гордість від того, що мені було довірено першій випробувати його та відчути результати титанічної праці Г. А. Смаглій, поєднаної з невідомою любов'ю до дітей. Пишаюсь також і тим, що була одним з рецензентів цього видання. Зараз за цими підручниками працює не лише вся наша школа. По них вивчають сольфеджію діти всієї України!

Говорячи про педагогічний талант і професійність Галини Артемівни Смаглій як музикознавця, не можна не згадати про її людські якості, оскільки саме завдяки цим якостям у поєднанні з професіоналізмом вона виховала багато поколінь талановитих музикантів, співаків, педагогів. Будучи від природи психологом, вона тонко відчувала всі нюанси характеру чи душевного стану кожного студента, могла ненав'язливо впливати на формування творчої особистості, вносити позитив у серце кожного, хто з нею спілкувався.

Я щаслива з того, що Господь дав мені радість 33-річного спілкування з цією прекрасною людиною, педагогом від Бога, стосунки з якою помітно

вплинули на моє становлення як музиканта-фахівця. Наша перша зустріч відбулась у 1977 році, після закінчення середньої школи я вступила до Харківського музичного училища на теоретичний відділ, одразу на другий курс, де фахові дисципліни теоретичного циклу викладала Галина Артемівна. Мені, випускниці провінційної музичної школи, важко було надолужувати матеріал, який мої однокурсники вже вивчали цілий рік. Та Галина Артемівна вірила в мене і примушувала мене вірити в себе, долати труднощі й перемагати. Тож невдовзі я не лише вирівнялась у навчанні, а й закінчила училище з відзнакою та вступила до консерваторії. Галина не лише давала нам міцні знання, вона навчала нас мислити, аналізувати, бути ввічливими й культурними, але не втрачати почуття гідності.

Ще студенткою музичного училища я почала педагогічну діяльність у рідній школі викладачем сольфеджіо. Як же мені знадобилися знання, отримані на заняттях з методики, які вела Галина Артемівна! До речі, тривалий час вона була консультантом нашої школи з питань викладання сольфеджіо давала цінні методичні поради. Та для мене робота в музичній школі не обмежилась викладанням сольфеджіо. Гурток юних любителів народної пісні, організований мною, з роками виріс у могутній колектив – народний гурт народної пісні «Весела Слобода», що існує вже майже 20 років і має низку перемог на конкурсах та фестивалях міжнародного рівня. Я почала робити обробки українських народних пісень для свого колективу. Хотілось подати їх у не зовсім традиційній формі, через призму сучасності. І тут мені знову стали в пригоді уроки Галини Артемівни, знання з гармонії та підголоскової поліфонії. Галина Артемівна разом зі своїм чоловіком Василем Гавриловичем, відомим на Харківщині педагогом-вокалістом, завжди знаходила час, щоб приїхати на звітні концерти мого колективу, підтримати юні обдаровання.

Вона була неперевершеним оратором. Її слово мало магічну силу й одразу привертало до себе слухача. Скільки лекцій з концертами вона провела для шанувальників мистецтва! Завжди була в пошуку, не боялась експериментів, завжди щедро ділилася досвідом. Зі своїми новими підручниками та проектом програми з сольфеджіо вона об'їздила всю Україну і навіть відвідала зарубіжжя.

Тяжка хвороба підступила саме в той час, коли Галина Артемівна була в розквіті творчих сил, сповнена нових задумів і планів. Короткочасне лікування полегшило стан, з'явилась надія, що хвороба здалася. У 2008 році, коли їй було вже за сімдесят, Галині Артемівні Смаглій було присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України». Але це так тільки здавалось, що хвороба відступила. Насправді ж вона затаїлась і після тимчасового затишся набрала нових обертів. До останнього борючись із недугою, Галина Артемівна все ж працювала. В останні місяці, вже будучи прикутою до ліжка, вона продовжувала спілкування з колегами, студентами, друзями, які їй телефонували. Вона не любила говорити про свою хворобу і не хотіла, аби бачили її слабою й хворою. Галина Артемівна Смаглій відійшла у Вічність 23 жовтня 2010 року – у свій День народження, коли їй виповнилось 73 роки. Але вона продовжує жити в наших спогадах, у своїх підручниках, попит на які з

кожним роком зростає. Ми всі запам'ятали її енергійною, життєлюбною, зі щирою посмішкою на устах.

Про високий гуманізм, людяність, педагогічний дар і талант психолога Галини Артемівни свідчить і це уявне «Звернення учня до вчителів», яке вона розробила разом зі своїми студентами на заняттях з методики.

Звернення учня до вчителів:

«Шановні вчителі! Для того, щоб я навчався добре, був здоровим і щасливим, мені дуже потрібно, аби ви пам'ятали про те, що для мене важливо і необхідно на кожному вашому уроці.

1. Любіть мене і не забувайте виражати свою любов поглядом, посмішкою, дотиком просто лише за те, що я прийшов на ваш урок.

2. Не бійтеся бути строгими в тому, що стосується ваших педагогічних вимог. Я повинен знати межі дозволеного.

3. Ваші вимоги мають відповідати моєму віку й моїм можливостям. Тоді я зможу їх виконати.

4. Не порівнюйте мене з іншими учнями. Я маю право бути іншим. Будьте готові сприймати мене як особистість.

5. Не звертайте багато уваги на мої помилки. Ніхто не досконалий. Краще допоможіть усвідомити, чим вони зашкодять мені і як їх виправити.

6. Ніколи не обзивайте мене. Мені від цього боляче. Я не повірю в себе і не зможу виправдати ваші надії, якщо не навчуся себе поважати.

7. Не принижуйте мене. Від цього я не стану кращим. Я не хочу жити в злому й непривітному світі.

8. Не робіть мені зауважень у присутності інших людей. Поговоріть зі мною про це наодинці.

9. Не вимагайте від мене пояснень відносно моїх поганих знань, навичок і поганої поведінки. Не викликайте в мене почуття провини. Краще допоможіть зрозуміти, чим це зашкодить мені й оточуючим.

10. Більше думайте про мої почуття, а не про те, як я поведжусь і що я знаю. Можливо, я хочу, щоб ви приділили мені більше уваги.

11. Знайдіть час і вислухайте мене. Інколи мені хочеться розповісти про себе та про свої проблеми.

12. Даруйте мені кожного уроку хоча б одну хвилинку, яка буде належати тільки мені. Я буду певним, що ви мене любите і я вам потрібен. Пам'ятайте, що я багато чого у вас переймаю і хочу бути схожим на вас».

Мудрість і простота, високий професіоналізм і педагогічний талант – саме ці риси властиві Галині Артемівні Смаглій, світла постать якої завжди буде дороговказною зіркою для багатьох педагогів-музикантів.

Список використаних джерел:

1. Смаглій Г. А., Маловик Л. В. Основи теорії музики: Підручник для музичних училищ // Харків, 1998. – 384 с.
2. Смаглій Г. А. Сольфеджіо: Підручник. У 4 ч. // Харків, 2003 – 351 с.
3. Смаглій Г. А. Сольфеджіо: Підручник. Ч. ч. V, VI // Харків, 2006. – 231 с.